

ЕКОНОМСКИ ИНСТИТУТ
ECONOMICS INSTITUTE

1947

Друштво аграрних економиста Србије
Serbian Association of Agricultural Economists

TREĆI POLJOPRIVREDNI FORUM
HRANA ZA EVROPU
INVESTIRAJMO U AGROPRIVREDU SRBIJE
Subotica, 17-19. oktobar 2013.

PANEL 1: (DIS)KONTINUITET AGRARNE POLITIKE

Tema izlaganja: Model rasta zasnovan na masovnom i stalnom izvozu

Dr Veljko Simin

MODEL RASTA ZASNOVAN NA MASOVNOM I STALNOM IZVOZU I SADAŠNJE STANJE POLJOPRIVREDE SRBIJE

1. Poljoprivredne površine po načinu korišćenja u 000 ha

Područje	Površine	Oranice	Voćnjaci i vinogradi	Livade i pašnja ci	Trstici i bare
Centralna Srbija	3.368	1.814	297	1249	6
AP Vojvodina	1.777	1.563	29	155	29
Kosovo i Metohija	583	300	22	262	0
U k u p n o:	5.728	3.677	348	1.666	35
U č e š ć e:	100%	64%	6%	29%	1%

2. Stočni fond u Srbiji 1990. u 000 kom.

Područje	Goveda	Svinje	Ovce	Živina
Centralna Srbija	1.306	2.438	1.840	14.154
AP Vojvodina	255	1.874	319	9.609
Kosovo i Metohija	405	62	407	4.573
U k u p n o:	1.936	4.374	2.566	28.336

3. Zaklana goveda

Od stepena razvijenosti govedarstva i stočarstva u celini zavisi mogućnost privrednog rasta na osnovu povećanja konkurentnosti, interne ekonomije i produktivnog zapošljavanja.

Statistički podaci

Godina	Zaklano goveda	%
1991.	809.000	100
2001.	678.000	83
2010.	436.000	53

TREĆI POLJOPRIVREDNI FORUM
HRANA ZA EVROPU
INVESTIRAJMO U AGROPRIVREDU SRBIJE
Subotica, 17-19. oktobar 2013.

4. Izvoz poljoprivrede Srbije

- AUSTRIJA (1,4 MIL. HA)	7,5 MILIJARDI EURA
- MADJARSKA (4,6 MIL. HA)	4,5 MILIJARDI EURA
- SRBIJA (4,1 MIL. HA)	2,0 MILIJARDI EURA

TREĆI POLJOPRIVREDNI FORUM
HRANA ZA EVROPU
INVESTIRAJMO U AGROPRIVREDU SRBIJE
Subotica, 17-19. oktobar 2013.

5. Ostvarena stopa rasta poljoprivrede Srbije za period 2002-2010

0,6%

Neiskorišćena strateška prednost u vreme enormnog rasta cena hrane na svetskom tržištu (istorijski maksimum).

Izvor: Memorandum Svetske banke u Beogradu

II ELEMENTI MODELA RASTA ZASNOVANI NA MEĐUZAVISNOSTI BILJNE, STOČARSKE I PROIZVODNJE U PREHRAMBENOJ INDUSTRIJI ZASNOVANOM NA STALNOM I MASOVNOM IZVOZU

- 1. Projekat navedenog rasta nije moguće realizovati na kratki rok (2014-2025) zbog izrazitog opšteg i nacionalnog interesa**
- 2. Država mora biti angažovana na realizaciji ovog projekta zbog resursa kojim raspolaže i primeni mera agrarne politike i drugih mera iz svoje nadležnosti.**

3. Ciljevi modela rasta

- Stalno povećanje ekonomske efikasnosti
  - Masovan izvoz poljoprivrednih i proizvoda prehrambene industrije
  - Program povećanja stepena finansijske samodovoljnosti agrarne privrede
  - U radno intenzivnim delatnostima povećava produktivno zapošljavanje i natalitet
  - Ravnomerni regionalni razvoj (ravničarsko i brdsko-planinsko područje)
- * koristiti evropska iskustva (Holandija, Nemačka, Francuska i Italija)

4. Opšti model rasta na osnovu izvozne tržišne interakcije poljoprivredne proizvodnje i prehrambene industrije

Multiplikacija biljne proizvodnje kroz stočarstvo i prehrambenu industriju

(u 000 EUR):

- Terminska prodaja 30%

(1.005.000 ha x 6t/ ha x 200 €/t).....1.206.000

- Finalni proizvodi prehrambene
industrije 70%

(2.157.446 ha x 6t/ha/6 x 6.000 €/t).....12.944.676

- Roba u naturalnoj potrošnji (164.554hax3000€)..... 493.662

- Voćnjaci, vinogradi, povrće (376.000hax8000€/ha)..... 3.008.000

- Livade i pašnjaci

(1.404.000 ha x 0,4t x 800 €/t)..... 449.280

u k u p n o:

18.101.618

5. Opšti model rasta omogućuje

- Snažan ekonomski rast na osnovu ekonomske međuzavisnosti poljoprivredne proizvodnje i prehrambene industrije i masovnog izvoza (oko 10 milijardi eura) – (faktor cenovne multplikacije: 30)
- Na svakom povećanju nove vrednosti proizvodnje od 1 milijarde EUR kroz finalizaciju hrane moguće je produktivno zapošljavanje u svim fazama procesa oko 3.000 novozaposlenih i isto toliko u pratećim delatnostima
- Promenom strukture poljoprivredne proizvodnje u korist radnointenzivnih delatnosti moguće je dodatno zapošljavanje naročito u proizvodnji organske hrane (voćnjaci, povrtnjaci, livade i pašnjaci)

6. Termanska prodaja proizvoda

- Termanskom prodajom proizvoda na svetskim berzama moguće je beskamatno angažovati preko 1 milijarde EURA godišnje za potrebe obrtnih sredstava. Promenom strukture proizvodnje i izvozom snažno se poboljšava likvidnost celog finansijskog sistema i makroekonomska stabilnost.
- Uređen agrarni sistem Republike Srbije ne može nastati spontano. Ceo projekat mora biti kompleksan i dugoročan. Moraju se izgraditi organizacije koje mogu da pokriju interese svih agrarnih regiona u Srbiji.
- Republičke robne rezerve su jedan od najvažnijih elemenata opisane politike agrarnog sistema. Robne rezerve su komplementarne deviznim rezervama NBS. One uvek imaju devizno pokriće.

7. Poljoprivredno i šumsko zemljište

Naša država u agrarnom sektoru raspolaže javnim vlasništvom nad poljoprivrednim i šumskim zemljištem i svom vodoprivredom, koje se sada ne koriste za podsticanje krupnih strukturnih investicija čime bi zapošljavale malu i farmersku poljoprivredu.

Navedeni kapital javnog sektora u masi predstavlja, možda, najveći i najkvalitetniji kapital kojim država raspolaže. Mogućnost konverzije državnog poljoprivrednog zemljišta (350.000 ha) u kapital moglo bi stvoriti finansijski potencijal koji bi bio dovoljan da se stvori veoma razvijena, izvezno orijentisana prehrambena industrija i moderna poljoprivredna infrastruktura. To znači da se ovi finansijski izvori ne bi koristili za obrtna sredstva i druge namene.

8. PPP Centar znanja

Neke od krupnih domaćih i inostranih kompanija mogle bi kroz javno-privatno partnerstvo (PPP – Public Private Partnership) da dizajniraju različite pristupe u mobilizaciji sredstava iz više izvora za krupne strukturne investicije.

U Holandiji postoji samo jedan državni PPP Centar znanja kao sabirni centar za celu Holandiju, u kojem su skoncentrisana sva iskustva najbolje prakse, edukacije i stručnih timova koji rade implementaciju projekata.

Uspeh naše agrarne politike danas manje zavisi od agronomskih znanja a više od multidisciplinarnog pristupa napretku u budućnosti.

TREĆI POLJOPRIVREDNI FORUM
HRANA ZA EVROPU
INVESTIRAJMO U AGROPRIVREDU SRBIJE
Subotica, 17-19. oktobar 2013.

Hvala na pažnji